

Hålla hus – neuvontaa rakennusten ylläpitoon

Reijo Valta

Kesäretki Pohjois-Ruotsin Skellefteån osoitti, että museotoiminnassa Suomi ja Ruotsi ovat hyvin samoissa asemissa. Näkyvin ero asiakkaalle oli ruotsalaisten museoiden maksuttomuus, muutoin Skellefteån museot olivat kuin jostakin Suomen keskisuuresta kaupungista. Eri toimijat on koottu Nordanå-kulttuurikeskukseen saman katon alle.

Kulttuurikeskuksessa on historiallinen museo ja taidehalli. Samassa yhteydessä on myös muita näyttely- ja kulttuuritiloja, ja lähiympäristössä vanhoja, suojeltuja rakennuskokonaisuuksia. Arkeologinen ja historiallinen perusnäyttely vaikuttivat olevan 1980-luvulta, toki molemmat ihan toimivat ja informatiiviset. Ala-aulassa on museokauppa.

Suomalainen vieras kiinnitti huomion historiallisten näyttelyiden välittömässä läheisyydessä olevaan Hålla hus-osastoon. Västerbottenin läänissä (jossa siis Skellefteå on) on EU:n tuella toteutettu vanhojen rakennusten hoito ja kulttuuriympäristön suojeluprojektia. Ylläpidä taloasi, on viesti maakunnan kiinteistönomistajille. Projektissa on mukana useampia Västerbottenin läänin museoita.

Skellefteån museon Hålla hus-osaston etuosassa on poikkileikkaukset parista tyypillisestä 1900-luvun ruotsalaisesta omakotitalosta ja lisäksi katto- ja räystäsmalli. Näiden avulla korjausrakentamista suunnitteleva saattaa etukäteen nähdä millaiset rakenteet hänen talossaan luultavimmin on.

Tärkein osa on henkilökohtainen neuvonta. Pieni korjausrakentamiseen keskittynyt kirjasto ja tiettyinä aikoina paikalla päivystävät rakennusneuvojat opastavat asiakkaita oikeisiin korjauskäytäntöihin ja materiaalivalintoihin.

Projektin puitteissa on julkaistu koko joukko erilaisia opaskirjasia. Muun muassa miten hoitaa maatilatalouden rakennuksia, millainen maali perinnerakennukseen tulisi valita ja ohjeita rakennusten sijoittaminen kulttuurimaisemaan. Keskeisenä ajatuksena on vanhan rakennuskannan kestävä hoito ja korjaaminen, kulttuurimaiseman säilyttäminen.

Nordanå. Kuva: Reijo Valta.

Suomessa vastaavaa palvelua tarjoaa Museovirasto ja paikalliset korjausrakentamiskeskukset (n. 15 kappaletta). Esimerkiksi rakennusperinto.fi-sivuston kautta saa tietoa ja yhteystietoja keneen ottaa yhteyttä. Keskukset Suomessa ovat pääasiassa yhdistyksiä tai kaupallisia toimijoita. Niiden toimipisteet ovat useimmiten erillään museoiden näyttelytoiminnasta.

Skellefteån museon yhteyteen omana osastonaan sijoitettu neuvontapiste vaikutti olevan helposti lähestyttävä, varsinainen matalan kynnyksen palvelupaikka. Osaston sijoituspaikka loi tunnelman, että vanhaa on hoidettava perinteisten tapojen mukaan. Rakennushistorian tutkijoiden tietous tulee nykyajan asujien hyödyksi.

Lisätietoja:

Hålla hus – <http://www.hallahus.se/>

Nordanå - <http://www.skelleftea.se/default.aspx?id=17240>

Kirjoittaja on Oulussa asuva tietokirjailija ja runoilija.